

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

II. ÚS 120/2019-74

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 5. septembra 2019 v senáte zloženom z predsedníčky Jany Laššákovcej a zo sudcov Petra Molnára (sudca spravodajca) a Ľuboša Szigetiho prerokoval ústavnú sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného advokátom JUDr. Dušanom Szabóom, Nemocničná 7, Kráľovský Chlmec, vo veci namietaného porušenia jeho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Košice-okolie v konaní vedenom pod sp. zn. 11 C 73/2012 a takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo [REDAKOVANÉ] na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Košice-okolie v konaní vedenom pod sp. zn. 11 C 73/2012 porušené boli.

2. [REDACTED] priznáva finančné zadost'učinenie v sume 1 000 € (slovom tisíc eur), ktoré je Okresný súd Košice-okolie p o v i n n ý vyplatiť mu do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

3. Okresný súd Košice-okolie je p o v i n n ý uhradiť [REDACTED] trovy konania v sume 498,55 € (slovom štyristodevät'desiatosem eur a päťdesiatpäť centov) na účet jeho právneho zástupcu advokáta JUDr. Dušana Szabóa, Nemocničná 7, Kráľovský Chlmec, do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením č. k. II. ÚS 120/2019-34 zo 6. júna 2019 prijal podľa § 56 ods. 5 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na ďalšie konanie ústavnú sťažnosť [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED] (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namietal porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Košice-okolie (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 11 C 73/2012 (ďalej len „napadnuté konanie“).

2. Z obsahu ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľ ako jeden z dedičov je žalovaným v napadnutom konaní o neplatnosť závetu, ktoré sa začalo podaním žaloby 24. apríla 2012 a dosiaľ nie je právoplatne skončené.

3. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti, ktorá bola prijatá na ďalšie konanie, navrhol, aby ústavný súd rozhodol nálezom, ktorým vysloví, že jeho základné právo na prerokovanie

veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru v konaní na okresnom súde pod sp. zn. 11 C 73/2012 porušené boli a súčasne sa domáhal priznania finančného zadosťučinenia v sume 18 500 € a náhrady trov konania.

4. Po prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie ústavný súd vyzval predsedníčku okresného súdu na vyjadrenie k ústavnej sťažnosti a zároveň ju vyzval, aby oznámila, či trvá na ústnom pojednávaní vo veci.

5. Na základe výzvy ústavného súdu sa k ústavnej sťažnosti vyjadrila predsedníčka okresného súdu podaním sp. zn. 1 Spr V 261/2019 z 22. júla 2019. Po uvedení úkonov súdu v ich chronologickom poradí predsedníčka okresného súdu uviedla, že nad plynulosťou napadnutého konania bol po podaní sťažnosti žalovaného v 3. rade 22. septembra 2015 nariadený dohľad predsedníčkou okresného súdu vzhľadom na to, že sťažnosť bola uznaná ako dôvodná v zmysle § 63 ods. 3 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov. *„Z obsahu spisu podľa stavu konania ku dňu 22. 10. 2015 bolo zistené, že po odročení pojednávania dňa 17. 9. 2012 súd vo veci nevykonal žiaden úkon s výnimkou zisťovania stavu konania tunajšieho súdu vedeného pod sp. zn. D 994/1990 v dňoch 22. 11. 2012, 26. 7. 2013, 18. 10. 2013 a 12. 2. 2015. Taktiež bolo zistené, že o pribratí nového tlmočníka a prekladateľa do konania na preklad podania doručeného súdu dňa 17. 9. 2012 bolo rozhodnuté až uznesením zo dňa 22. 10. 2015. Vzhľadom k zisteným skutočnostiam a časovému priebehu vykonávaných úkonov som dospela k záveru, že súd vo veci nekonal priebežne. Zákonnej sudkyňi bolo uložené, aby každé tri mesiace k 30-temu dňu v poslednom mesiaci trojmesačného obdobia podala k rukám predsedníčky súdu správu o vykonaných úkonoch v konám za posledné sledované obdobie.*

Predmetom tohto konania je neplatnosť testamentu, ktorý bol súčasťou spisu 1 D/994/1990 a preto ho bolo potrebné pripojiť k spisu 11 C/73/2012, keďže strany sporu do spisu nedoložili ani fotokópiu testamentu a súd pre svoje rozhodnutie potreboval originál tohto dokumentu. Spis 1 D/994/1990 bol od februára 2016 do júna 2016 na Najvyššom súde SR za účelom rozhodnutia o dovolaní, a to bránilo súdu vo veci konať.“

6. Ďalej predsedníčka okresného súdu konštatuje, že okresný súd vo veci rozhodol 16. apríla 2019, teda ústavná sťažnosť nesmeruje proti aktuálnemu či trvajúcemu stavu nečinnosti súdu. Sťažovateľom uplatnené finančné zadosťučinenie považuje za neprimerané a v prípade, že ústavný súd ústavnej sťažnosti vyhovie, žiada o jeho zníženie. V závere svojho vyjadrenia predsedníčka okresného súdu uviedla, že súhlasí s upustením od ústneho pojednávania.

7. Po prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie ústavný súd upovedomil podľa § 126 zákona o ústavnom súde o tejto skutočnosti zúčastnené osoby, ktoré však právo vyjadriť sa k ústavnej sťažnosti v stanovenej lehote nevyužili.

8. Na výzvu ústavného súdu právny zástupca sťažovateľa zaslal k vyjadreniu predsedníčky okresného súdu vyjadrenie, ktoré bolo ústavnému súdu doručené 5. augusta 2019. Uviedol, že predsedníčka okresného súdu vo vyjadrení k ústavnej sťažnosti poskytla „*mylné, neúplné a zavádzajúce údaje*“. Poukazuje najmä na nesústredený postup okresného súdu pri doručovaní písomností, ako aj na jeho neefektívne konanie v súvislosti so zisťovaním pobytu žalovaného v 2. rade. Podľa názoru právneho zástupcu sťažovateľa ani po nariadení dohľadu predsedníčkou okresného súdu nekonal súd plynule, sústredene a efektívne, príprava pojednávania bola nedôsledná a pochybenia nastali i v súvislosti so zabezpečením dôkazného prostriedku – originálu testamentu. V závere vyjadrenia právny zástupca sťažovateľa uviedol, že „*okresný súd v namietanom konaní o určenie neplatnosti závetu bez preukázania naliehavého právneho záujmu žalobkyne na požadovanom určení konal svojvoľne, všetky úkony okresného súdu v namietanom konaní sú svojvoľné, celá činnosť okresného súdu v namietanom konaní, vrátane vecného prejednaní záležitosti a vecného rozhodnutia v konaní je nesprávna činnosť*“ a poukázal na rozsudok okresného súdu sp. zn. 15 C 5/00 z 20. apríla 2004 (v spojení s dopĺňajúcim rozsudkom z 9. februára 2005 a opravným uznesením z 1. apríla 2005), ktorým bola žaloba o určenie neplatnosti predmetného závetu zamietnutá, pričom toto rozhodnutie bolo potvrdené rozsudkom Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 8 CoD 45/45/05 z 24. októbra 2005. Právny zástupca sťažovateľa neoznámil, či trvá na ústnom pojednávani ústavného súdu.

9. Keďže právny zástupca sťažovateľa bol poučený o tom, že ak nebude v stanovenej lehote žiadne jeho stanovisko ku konaniu ústneho pojednávania ústavnému súdu doručené, ústavný súd bude súhlasiť s upustením od ústneho pojednávania. Keďže predsedníčka okresného súdu s upustením od ústneho pojednávania súhlasila, ústavný súd od ústneho pojednávania upustil, pretože dospel k názoru, že od neho nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

10. Z obsahu sťažnosti, jej príloh, spisu okresného súdu sp. zn. 11 C 73/2012, ako aj z chronologického prehľadu úkonov uvedených vo vyjadrení predsedníčky okresného súdu ústavný súd zistil tieto podstatné skutočnosti o priebehu napadnutého konania:

- 4. jún 2012 – oznámenie a poučenie o procesných právach a povinnostiach účastníkov konania (strán sporu), zaslanie žaloby žalovaným s výzvou na vyjadrenie;
- 18. jún 2012 – 6. júl 2012 – okresnému súdu (ďalej aj „súd“) doručené vyjadrenia žalovaných;
- 25. júl 2012 – nariadenie termínu pojednávania na 17. september 2012;
- 10. september 2012 – súdu doručená žiadosť žalovaných 1. a 3. o zabezpečenie tlmočníka na pojednávaní 17. septembra 2012;
- 17. september 2012 – pojednávanie vo veci, odročenie pojednávania na neurčito na účel rozhodnutia o návrhu žalovaných na zastavenie konania;
- 22. november 2012 – úradný záznam o stave konania sp. zn. D 994/1990, pripojenie rozhodnutí zo spisu D 994/1990;
- 26. júl 2013, 18. október 2013, 12. február 2015 – úradný záznam o stave konania sp. zn. D 994/1990;
- 21. október 2015 – úradný záznam o stave konania sp. zn. D 994/1990, pripojenie rozhodnutí zo spisu sp. zn. D 994/1990;
- 22. október 2015 – nariadenie termínu pojednávania vo veci na 8. december 2015,
- 22. október 2015 – uznesenie o príbratí tlmočníka a prekladateľa do konania, zaslanie písomností na preklad;
- 30. október 2015 – chyba v doručovaní žalovanému v 2. rade;
- 25. november 2015 – súdu prekladateľom doručené preložené písomnosti spolu s vyúčtovaním odmeny prekladateľa;

- 7. december 2015 – šetrenie pobytu žalovaného v 2. rade lustráciou v registri obyvateľov Slovenskej republiky;

- 8. december 2015 – pojednávanie vo veci, doručenie prekladu písomnosti krátkou cestou účastníkom konania (stranám sporu), odročenie pojednávania na neurčito s tým, že bude vyžiadaná správa z advokátskej komory, aby súdu presne uviedli a zaslali rozhodnutie o pozastavení činnosti právneho zástupcu žalobkyne, aby žalobkyňa predložila svoje potvrdenie o zdravotnom stave a nemožnosti účasti na dnešnom pojednávaní, a budú vypočutí dožiadaným súdom žalovaní v 3., 5. a 6. rade a bude zisťovaný pobyt žalovaného v 2. rade s tým, že ak sa zistí, že tento sa nezdržiava ani na jednej z adries, ktoré súd zistil a ktorá je v registri obyvateľstva, kde je prihlásený na trvalý pobyt, bude mu ustanovený zo strany súdu opatrovník. Zároveň na ďalšom pojednávaní budú dané odpovede na otázky, ktoré vzniesol na dnešnom pojednávaní žalovaný v 3. rade;

- 5. február 2016 – výzva zaslaná žalobkyňi, prešetrovaný výkon činnosti právneho zástupcu žalobkyne;

- 13. február 2016 – prešetrovaný pobyt žalovaného v 2. rade prostredníctvom Obvodného súdu Praha 7, Česká republika;

- 17. február 2016 – výzva právneho zástupcu žalobkyne (na oznámenie, či zastupuje svoju klientku), urgencia adresovaná žalobkyňi na predloženie potvrdenia o jej zdravotnom stave;

- 19. február 2016 – súdu doručené podanie – odpoveď žalobkyne na urgenciu súdu;

- 25. február 2016 – chyba v doručení právneho zástupcovi žalobkyne (adresát neznámy);

- 14. marec 2016 – zisťovanie pobytu žalovaného v 2. rade prostredníctvom Obvodného oddelenia Policajného zboru Košice;

- 18. marec 2016, 5. apríl 2016 – súdu doručená odpoveď Obvodného súdu Praha 7, Česká republika, a Obvodnému oddeleniu Policajného zboru Košice (nezistený pobyt žalovaného v 2. rade);

- 28. apríl 2016 – vyjadrenie žalovaného v 3. rade doručované stranám sporu;

- 16. máj 2016, 17. máj 2016, 24. máj 2016 – súdu doručené vyjadrenia strán sporu;

- 22. jún 2016 – šetrenie pobytu žalovaného v 2. rade lustráciou v registri obyvateľov;

- 27. jún 2016 – výzva odoslaná žalovanému v 2. rade;
- 1. júl 2016 – súdu doručená chyba v doručení žalovaného v 2. rade (adresát neznámy);
- 27. júl 2016 – doručované procesné poučenia stranám sporu spolu s výzvou pre žalobkyňu (prešetrenie jej zdravotného stavu);
- 10. august 2016 – súdu doručené podanie žalovaného v 2. rade;
- 12. august 2016 – súdu doručené žalobkyňou oznámenie o účasti na pojednávaní;
- 19. august 2016 – súdu doručené oznámenie žalovanej v 4. rade o jej neúčasti na pojednávaní z dôvodu, že sa nachádza v zahraničí;
- 24. august 2016 – súdu doručená chyba v doručení žalovaného v 3. rade (zásielka neprevzatá v odbernej lehote);
- 24. október 2016 – súdu doručené vyjadrenie žalovaného v 1. a 3. rade;
- 5. máj 2017, 19. december 2017 – úradný záznam o stave konania sp. zn. 1 D 994/1990 (spis na Najvyššom súde Slovenskej republiky, pozn.);
- 17. január 2018 – uznesenie o priznaní odmeny prekladateľke a tlmočníčke; oznámenie odoslané žalovanému v 2. rade na adresu do Českej republiky;
- 19. január 2018 – oznámenie zaslané žalovanému v 2. rade;
- 15. august 2018 – opravné uznesenie na uznesenie zo 17. januára 2018;
- 27. august 2018 – súdu doručená chyba v doručení písomností žalovanému v 2. rade;
- 21. september 2018 – opätovne doručovaná zásielka súdu žalovanému v 2. rade;
- 19. október 2018 – uznesenie o pribratí tlmočníka do konania;
- 19. november 2018 – súdu doručená urgencia na vyplatenie tlmočného;
- 22. november 2018 – právoplatné uznesenie zo 17. januára 2018 a 15. augusta 2018 predložené učtárni tunajšieho súdu na realizáciu;
- 27. november 2018 – žiadosť žalovaného v 2. rade;
- 29. november 2018 – vyplatené tlmočné tlmočníčke;
- 30. november 2018 – odpoveď súdu na žiadosť žalovaného v 2. rade;
- 11. december 2018 – súdu doručená chyba v doručení žalovanému v 2. rade (adresát neznámy);
- 20. januára 2019 – nariadený termín pojednávania na 18. marec 2019;

- 4. február 2019 - súdu doručené vyjadrenie žalovaného v 5. rade k žalobe;
- 11. február 2019, 20. február 2019 - súdu doručené podanie žalovaného v 2. rade;
- 13. marec 2019, 14. marec 2019 - súdu doručené ospravedlnenie žalovaných na pojednávaní;
- 18. marec 2019 – pojednávanie, odročené na 16. apríl 2019;
- 27. marec 2019 – vyjadrenia žalovaných doručované protistrane;
- 18. marec 2019 – súdu doručené vyúčtovanie tlmočného prekladateľovi;
- 10. apríl 2019, 16. apríla 2019 – súdu doručené vyjadrenie žalovaných;
- 16. apríl 2019 – doručené ospravedlnenie neúčastí na pojednávaní žalovaného v 1. rade a v 4. rade; pojednávanie – vyhlásený rozsudok;
- 13. máj 2019 – žiadosť o predĺženie lehoty na vyhotovenie súdneho rozhodnutia, lehota bola predĺžená do 16. júna 2019;
- 14. jún 2019 – rozsudok vypracovaný;
- 9. júl 2019 – oznámenie žalovaného v 2. rade o zmene adresy;
- 16. júl 2019 – súdu doručená chyba v doručení písomností žalovanému v 2. rade a zároveň rozsudok bol doručovaný žalovanému v 2. rade na adresu terajšieho bydliska.

II.

11. Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

12. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práva alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom stanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

13. Sťažovateľ sa svojou sťažnosťou domáhal vyslovenia porušenia základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, podľa ktorého každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietahov.

14. Sťažovateľ zároveň namietal aj porušenie čl. 6 ods. 1 dohovoru, podľa ktorého každý má právo, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom.

15. Ústavný súd si pri výklade základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98, I. ÚS 132/03, IV. ÚS 105/07, IV. ÚS 90/2010).

16. Ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (to platí, aj pokiaľ ide o čl. 6 dohovoru, pozn.) vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím (m. m. IV. ÚS 221/04).

17. Základnou povinnosťou súdu je zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník konania obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie.

18. Táto povinnosť súdu a sudcu vychádza z čl. 17 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov, ktorý súdom prikazuje, aby postupovali v konaní tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá, predchádzali zbytočným prietahom, konali hospodárne a bez zbytočného a neprimeraného zaťažovania strán sporu a iných osôb.

19. Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným priet'ahom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (IV. ÚS 74/02, III. ÚS 247/03, IV. ÚS 272/04) ústavný súd zohľadnil tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje, správanie účastníka súdneho konania a postup samotného súdu. Za súčasť prvého kritéria ústavný súd považuje aj povahu prerokúvanej veci.

20. Pokiaľ ide o zložitosť veci (právnú a skutkovú), teda žaloby o určenie neplatnosti závetu, ústavný súd konštatuje, že rozhodovanie v obdobných veciach býva zložitejšie po skutkovej stránke, najmä v prípade, ak je potrebné vykonať znalecké dokazovanie pre posúdenie pravosti závetu, avšak v napadnutom konaní nebolo nariadené znalecké dokazovanie, keďže okresný súd využil písomznalecký posudok vypracovaný znalcom v konaní vedenom pod sp. zn. 15 C 5/2000. Samotná povaha konania nevykazuje črty mimoriadnej zložitosti, zakladajúcej dôvod pre výrazné predĺženie napadnutého konania.

21. Ústavný súd však poukazuje na skutočnosť, že ani zložitosť sporu nezbavuje sudcu ústavnej zodpovednosti za priet'ahy v konaní zapríčinené nesprávnou organizáciou práce, nečinnosťou bez relevantného právneho dôvodu alebo inými nedostatkami v činnosti súdu (mutatis mutandis I. ÚS 47/96, III. ÚS 173/03).

22. V konaní o sťažnosti namietajúcej porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov ústavný súd okrem zložitosti veci skúma aj to, akým spôsobom sa na priet'ahoch konania podieľa osoba, ktorá podala sťažnosť vo veci porušenia jej základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. V danom prípade sťažovateľ svojím správaním v napadnutom konaní pred okresným súdom neovplyvnil podstatnejším spôsobom jeho dĺžku natoľko, aby mu bolo možné pričítať podiel na stave, v akom sa vec nachádzala v čase podania sťažnosti ústavnému súdu.

23. Ústavný súd napokon hodnotil samotný postup okresného súdu v napadnutom konaní. Nečinnosť okresného súdu v napadnutom konaní bola už predmetom rozhodovania

ústavného súdu, ktorý v uznesení sp. zn. I. ÚS 119/2016 z 9. marca 2017 konštatoval priet'ahy okresného súdu v rokoch 2013, 2014 a čiastočne 2015. Bol však toho názoru, že vzhľadom na ďalší postup a úkony okresného súdu po nariadení dohľadu predsedníčkou okresného súdu nad plynulosťou konania necharakterizovali v tom čase konanie ako celok priet'ahmi, ktoré by zakladali reálnu možnosť porušenia práv sťažovateľa. Zároveň však ústavný súd v tomto uznesení poznamenal, že ďalšie pretrvávajúce stavu bez meritórneho rozhodnutia vo veci intenzitu nečinnosti bude zvyšovať, a tým môže prispievať k reálnej možnosti porušenia základných a iných práv strán sporu. Táto poznámka ústavného súdu sa pretrvávajúcou nečinnosťou okresného súdu naplnila, a preto nálezom sp. zn. III. ÚS 87/2018 z 5. júna 2018 rozhodol, že základné právo [REDAKOVANÉ] (žalovaný v 1. rade) na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a právo na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v napadnutom konaní porušené boli, prikázal okresnému súdu konať, žalovanému v 1. rade priznal primerané finančné zadosťučinenie a okresný súd zaviazal na úhradu trov konania v jeho prospech.

24. Zo súdneho spisu sp. z. 11 C 73/2012, z ústavnej sťažnosti i vyjadrenia predsedníčky okresného súdu vyplýva, že po podaní žaloby okresný súd postupoval plynulo, vykonával úkony smerujúce k prerokovaniu veci na pojednávaní 17. septembra 2012, následne však ostal tri roky takmer nečinný, keď len sporadicky zisťoval stav konania vedeného pod sp. zn. D 994/1990. Od 22. septembra 2015 bol nad plynulosťou konania nariadený dohľad predsedníčkou okresného súdu, spočívajúci v tom, že zákonná sudkyňa mala povinnosť predkladať každé tri mesiace správu o vykonaných úkonoch v konaní. Ústavný súd si po preštudovaní aktuálneho stavu konania na tomto mieste dovoľuje poznamenať, že dohľad nad priebehom napadnutého konania nariadený predsedníčkou okresného súdu nesplnil svoj účel. Ďalší procesný postup okresného súdu v napadnutom konaní možno označiť za neefektívny a pomalý, najmä vo vzťahu k zisťovaniu pobytu žalovaného v 2. rade a zabezpečeniu originálu závetu. Nemožno tiež opomenúť nedôslednú prípravu pojednávania uskutočneného 8. decembra 2015, ako i skutočnosť, že v právnej veci sledovanej predsedníčkou okresného súdu, v ktorej už raz ústavný súd vyslovil priet'ahy

v konaní, zákonná sudkyňa požiadala o predĺženie lehoty na vypracovanie rozsudku, ktorý nakoniec vyhotovila 2 mesiace po jeho verejnom vyhlásení.

25. V súvislosti s námietkou sťažovateľa, ktorá je súčasťou jeho vyjadrenia z 5. augusta 2019, že *„všetky úkony okresného súdu v namietanom konaní sú svojvoľné, celá činnosť okresného súdu v namietanom konaní, vrátane vecného prejednaní záležitosti vecného rozhodnutia v konaní je nesprávna činnosť“* a že ide o res iudicata, ústavný súd konštatuje, že okresný súd viedol konanie o neplatnosť závetu pod sp. zn. 15 C 5/00, v ktorom rozsudkom sp. zn. 15 C 5/00 z 20. apríla 2004 žalobu zamietol, avšak z dôvodu nedostatku procesnej legitímácie.

26. Vychádzajúc z uvedeného, ústavný súd dospel k názoru, že nečinnosťou, ako i neefektívnym a nesústređeným postupom okresného súdu v napadnutom konaní vedenom pod sp. zn. 11 C 73/2012 došlo k zbytočným priet'ahom, a tým aj k porušeniu základného práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 (bod 1 výroku rozhodnutia).

III.

27. Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie. Podľa § 133 ods. 3 písm. e) zákona o ústavnom súde ak ústavný súd ústavnej sťažnosti vyhovie, môže priznať sťažovateľovi primerané finančné zadosťučinenie, ak o to požiadal.

28. Podľa § 123 ods. 2 zákona o ústavnom súde ak sa sťažovateľ domáha primeraného finančného zadosťučinenia, v ústavnej sťažnosti uvedie rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha. Podľa § 135 ods. 1 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd prizná sťažovateľovi primerané finančné zadosťučinenie, orgán verejnej moci, ktorý porušil základné práva alebo slobody, je povinný sťažovateľovi primerané finančné

zadosťučinenie zaplatiť do dvoch mesiacov od nadobudnutia právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu. Ak ten, komu bolo uložené zaplatiť sťažovateľovi finančné zadosťučinenie, v tejto lehote priznané finančné zadosťučinenie sťažovateľovi nezaplatí, v zmysle odseku 2 citovaného ustanovenia sa zvyšuje finančné zadosťučinenie priznané ústavným súdom o 5 % za každý aj začatý rok omeškania až do jeho zaplataenia.

29. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti žiadal priznať primerané finančné zadosťučinenie v sume 18 500 €, ktoré odôvodnil pretrvávajúcim stavom právnej neistoty.

30. Pri určení primeraného finančného zadosťučinenia ústavný súd vychádzal zo zásad spravodlivosti aplikovaných Európskym súdom pre ľudské práva, ktorý spravodlivé finančné zadosťučinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu.

31. Vzhľadom na konštatované zbytočné prieskany, nesústreďený a neefektívny postup okresného súdu a zjavne neprimeranú dĺžku rozhodovania okresného súdu v napadnutom konaní, berúc do úvahy predmet konania na okresnom súde, správanie sťažovateľa a všetky okolnosti daného prípadu, ústavný súd, majúc na pamäti to, že cieľom priznania primeraného finančného zadosťučinenia je len zmiernenie ujmy pocitovanej z porušenia základných práv alebo slobôd zaručených ústavou, resp. záväznou medzinárodnou zmluvou, považoval priznanie sumy 1 000 € za primerané finančné zadosťučinenie (bod 2 výroku rozhodnutia).

IV.

32. Podľa § 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uznesením uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti nahradil inému účastníkovi konania alebo štátu trovy konania. Právny zástupca sťažovateľa si uplatnil nárok na náhradu trov konania.

33. Ústavný súd pri rozhodovaní o náhrade trov konania vychádzal z obsahu súdneho spisu. Za prvé dva úkony právnej služby, t. j. prevzatie a prípravu zastupovania a podanie ústavnej sťažnosti, vychádzal z priemernej mesačnej mzdy zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky za prvý polrok 2017, ktorá bola 921 €, keďže išlo o úkony právnej služby vykonané v roku 2018. Odmena za jeden úkon právnych služieb za rok 2018 v zmysle § 11 ods. 3 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“) predstavuje sumu 153,50 €. Takto stanovená odmena spolu s režijným paušálom 9,21 € (§ 16 ods. 3 vyhlášky) predstavuje sumu 162,71 € za jeden úkon uskutočnený v roku 2018, t. j. za dva úkony 325,42 €. Pokiaľ išlo o ďalší úkon právnej služby uskutočnený už v roku 2019 – vyjadrenie k stanovisku okresného súdu z 5. augusta 2019, ústavný súd vychádzal z priemernej mesačnej mzdy zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky za prvý polrok 2018, ktorá bola 980 €. Odmena za tento právny úkon v zmysle už popísaných pravidiel predstavuje sumu vo výške 173,13 € (t. j. 163,33 € + 9,80 € režijný paušál). Trovy právneho zastúpenia v konaní pred ústavným súdom tak predstavujú sumu 498,55 €. Keďže právny zástupca sťažovateľa nepredložil doklad o tom, že je platcom dane z pridanej hodnoty, ústavný súd mu odmenu o 20 % nezvýšil. Ústavný súd priznal úspešnému sťažovateľovi náhradu trov konania v sume 498,55 € (bod 3 výroku nálezu).

34. Toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia poslednému z účastníkov konania (§ 70 ods. 1 zákona o ústavnom súde).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 5. septembra 2019